

Nieuwegein, datum 20.06.2012

MEMORANDUM

1) Over de kaderstelling, het begin van mogelijke veranderingen.

In de Voorjaarsnota 2013 betreft hoofdstuk 3 het Bestuurlijk Kader 2013. Het opschrift luidt: "Naar een sociaal, cultureel en veilig Nieuwegein: uitgaan van de kracht van mensen".

Inleiding

Het college geeft een aantal informatie van de afgelopen jaren over de regiegemeente. In feite worden de verhalen van de regiegemeente, zoals voor het eerst aangeduid ten tijde van "Nieuwegein Kiest" en later in verschillende vormen herhaald, nu echt opgepoetst. Inderdaad vinden veel mensen dat overheden zich met minder zaken moeten bezighouden. Een aantal inwoners doet echter wel een groot beroep op de overheid. Met het merendeel van de inwoners, ca. 80 – 85 % gaat het goed. Anderen hebben meer aandacht en hulp nodig.

Het college wil nu op de terreinen, waar de inwoners goed voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen, meer ruimte bieden. In de "Strategische Heroriëntatie" zijn daarom financiële taakstellingen neergelegd met als grondgedachte dat organisaties zelf meer ondernemerschap kunnen tonen en inwoners hun eigen capaciteiten om zich zelf te organiseren meer moeten inzetten. De gemeente wil daarbij natuurlijk behulpzaam zijn.

Circa 10 – 15 % van de bevolking is op verschillende wijzen en in verschillende mate kwetsbaar, aldus het college. De gewenste hulp is niet altijd duidelijk omschreven. Professionals schijnen bovendien moeite te hebben met het binnen krijgen van de vraag. Maar hulp kan geboden worden via de bestaande kanalen, cliëntgericht en gebiedsgericht.**

Een derde groep, circa 5% van de bevolking, moeten continu geholpen worden door professionals. Daar moet de overheid bij helpen en op operationeel niveau ook meer de regie oppakken, aldus het kader.

Vervolgens geeft het college aan dat er de gemeentelijke organisatie met haar samenwerkingspartners hard werkt om de bezuinigingsopdrachten van 2011 te realiseren. Grosso modo? schijnt dit te lopen.

Dan volgt de constatering dat alle partners (overheid, samenwerkingspartners en inwoners*) anders moeten kijken, interpreteren, denken en handelen. Er staan dan een aantal aanduidingen in het stuk waarbij de conclusie is dat wanneer het allemaal goed loopt we(wie?) de inwoners kunnen vragen "hun verantwoordelijkheden te nemen en kunnen we (wie?) handhaven? als dat niet gebeurt".

Ook geeft het college aan dat er "vier burgerschapsstijlen" zouden zijn en dat de veranderingen gevolgen zullen hebben op de gehanteerde methodes van werken. **Zo zou er een verschuiving plaats gaan vinden van beleidsregie naar regie op uitvoering**, inclusief frontlijnsturing. Daaraan gekoppeld zou het beleid minder gedetailleerd moeten worden en meer ruimte moet laten om tactisch en operationeel samen met inwoners en organisaties invulling te geven aan de uitvoering van de activiteiten. Ook wordt gesproken over invulling van onderop om meer draagvlak te creëren en voorwaarden te scheppen om in te spelen op veranderingen.

Dan stelt het college de vraag of deze koers, binnen dit kader als uitgangspunt voor de programmabegroting 2013, onderschreven kan worden en hoe de rol van de raad daarin zou kunnen zijn.

Daarna wordt een aantal voorbeelden uitgewerkt rondom “kunst en cultuur”, de “transities” en “veiligheid”. Afgezien dat in de betreffende drie hoofdstukken af en toe een aantal opmerkingen uit de inleiding in een andere context herhaald worden, is het duidelijk, zie ook sommige voorbeelden, dat van beleid naar uitvoering voor de gemeentelijke organisatie en haar partners op een aantal punten nog een stevige stap wordt.

Hoe nu verder?

Het voornemen alleen al en dat nu dan ook zwart op wit zetten verschilt heel veel van de eerder uitgesproken ideeën die meer filosofisch en afwachtend van aard waren. Hoe incompleet dan ook, dit kader is een begin. Om daar een praktisch en werkbaar gevolg aan te geven zal er echter nog veel nodig zijn. Zonder al te veel in te gaan op hoe de uitvoering dan gerealiseerd moet worden, maken wij daarover graag een aantal opmerkingen. In feite gaat het over een systematische benadering die praktische van aard is en dichterbij staat bij de mogelijke operationele activiteiten die straks gerealiseerd moeten worden. Hierbij maken wij geen aanspraak op perfectie nog volledigheid. Wij denken dat de raad op een pragmatische manier verdere informatie en ervaring kan leveren. Alhoewel de raad op hoofdlijnen moet denken en beslissen, wordt zij immers vanuit de stad veelal op details aangesproken.

Terecht wordt er door het college vanuit gegaan dat de veranderingen en plannen de hele bevolking van onze stad aangaan. “Meedoen naar vermogen” betreft iedereen. Dat sommigen daarbij meer hulp nodig hebben dan anderen, is een gegeven. Weten wat voor hulp nodig is en wie die hulp kunnen leveren is de kern van de problematiek zoals die door het college is aangegeven in het bestuurlijke kader voor 2013. Dit omvat de partners en de professionals en de inwoners, die vanuit hun (vrijwilligers)werk een heleboel kunnen en willen bijdragen. De kracht van mensen mits op de juiste manier gebruikt is buitengewoon groot.

2 Dichter bij implementatie

Intro

Na het kader komen de moeilijkste activiteiten.

Hieronder vindt u een soort stappenplan dat regelrecht uit marketingmanagement denken afkomstig is. Het is een dwingende procedure. Eerst moet(en) de doelstelling(en) vastgelegd worden, waarna er gewerkt kan worden aan strategie en vervolgens tactiek enz.

Los van de huidige plannen verbonden aan de stroom van bezuinigingen die er op ons af komen, was het al jaren duidelijk dat de maakbare samenleving naar adem snakt en in ieder geval niet op de huidige voet voortgezet kan worden. De financiën zijn eenvoudigweg niet meer toereikend. Deze situatie kent twee kanten, te weten de aanbodkant die zonder al te veel moeite vaak ruimschoots van middelen werd voorzien en de vraagkant die vaak maar een vinger op hoefde te steken en hulp, in wat voor vorm dan ook, kwam er aan. Dat gaat veranderen. De vraag is hoe we dat gaan doen?

Doelstelling 1

De kwaliteit van Nieuwegein op de gebieden wonen, welzijn, cultuur, zorg, en veiligheid ondanks de financiële problemen op een zo goed mogelijk niveau handhaven.

Doelstelling 2

Zowel bij de vraag- als aanbodkant duidelijk maken wat de problematiek veroorzaakt en wat de gevolgen zijn.

Strategie 1

Helder maken aan vraag- en aanbodkant wat de huidige “is situatie” betekent in termen van activiteiten, uitgaven, organisaties, bemensing en betrokken cliënten.

Strategie 2

Helder maken hoeveel middelen er straks ontbreken en wat dat betekent voor de aanbodkant en de vraagkant en hoe we de keuzes gaan maken om enerzijds de financiële problematiek zo goed mogelijk onder controle te krijgen en anderzijds de genoemde kwaliteit onder doelstelling 1 met de juiste productkeuzes zo goed mogelijk te handhaven.

Tactiek 1 A

Inventariseren wat we aan producten hebben, wat ze kosten en wat ze opleveren. Hierbij moet gekeken worden naar het aantal klanten versus de door de gemeente betaalde subsidies aan partners en de bedragen die in de eigen organisatie nodig zijn.

(N.B. MOvactor gaf in 2011 meer dan 3.2 miljoen euro uit waaronder 1,8 m voor personeelskosten, 0,498 m voor huisvesting en 0,338 aan activiteiten. Hoeveel mensen worden er nu geholpen en moet dat 3.2 m kosten? Typisch een operationele vraag! Maar wel een goed voorbeeld hoe we moeten gaan denken over wat er in dit 2013 kader operationeel thuishoort wanneer je regie op uitvoering wilt gaan doen!)

Tactiek 2 A

Inventariseren welke producten/activiteiten* professioneel uitgevoerd moeten worden en welke door inwoners/vrijwilligers uitgevoerd kunnen worden. (En wat dan de mogelijke besparingen zijn.)

(NB In het kader worden de vrijwilligers vergeten. Er zijn opmerkingen over partners en inwoners. Deze partners analyseren op financieel gebied en op geleverde prestaties is een onderdeel van deze nieuwe regie. Wat doet Vitras CMD met de gemeentelijke subsidies jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar van 813 000 euro die zij in twee delen krijgen? Om hoeveel kinderen gaat het en was dit niet GGD-werk? Kunnen vrijwilligers een deel van de taak doen? Overigens weten MOvactor en de Tweede Verdieping nog niet wat een vrijwilliger nu eigenlijk is. Zij schrijven dat een persoon die een tegenprestatie levert tegenover een uitkeringen ook "vrijwilliger" genoemd moet worden. Een vreemde gedachte en geen compliment voor de echte vrijwilligers.

NB Er wordt gesproken over gebiedsgerichte manieren van werken. Wij denken dat een dergelijke differentiatie ten tijde van stevige besparingen gezien de kosten beter achterwege gelaten kan worden. Laten we zorgen dat we goede producten aanbieden en of ontwikkelen die voor elke wijk geschikt zijn. Ook de burgerschapsstijlen zoals door Motivaction onderscheiden worden, is behoorlijk kostprijsverhogend en werkt in deze tijd waarschijnlijk contraproductief. Waarbij komt dat de inwoners van nature bezigheden en hulp of vrijwilligersactiviteiten kiezen die bij hen passen.

Tactiek 2 B

Inventariseer het kostenplaatje per product en zoek mogelijke besparingen in de betreffende gemeentelijke en partner organisaties. Vergeet niet dat de in het kader genoemde macrocijfers qua behoefte aan zorg en hulp een theoretische waarde hebben. We moeten kijken waar hulp en bijstand in Nieuwegein al geboden wordt en om hoeveel mensen het gaat en of dat gezien de bezuinigingen nu zo door moet en kan gaan!

Tactiek 2 C

Maak een plan voor de inzet van vrijwilligers en de kosten van rekrutering, opleiding, motivering, controle, enz. Enerzijds omvat dit de analyse over die producten/activiteiten die de meeste besparing opleveren bij het overgaan van professional naar vrijwilligers. Anderzijds komen er al doende zaken boven water die onnodig of niet meer nodig zijn.

Tactiek 2 D

Analyseer welke medewerkers van gemeente of partners thans actief in de aanbodkant het meest geschikt zijn om vrijwilligers op te leiden en in te werken.

Aktie

De juiste mensen zoeken om dit allemaal op te starten. Ze goede instructies en verantwoordelijkheden geven. Ze steunen bij het overwinnen van weerstanden die er altijd zijn wanneer organisaties moeten veranderen en hun manier van werken eveneens. Timing 12 maanden?! Voor een eerste duidelijke blueprint!

Tenslotte

Vanuit onze langdurige ervaringen ook met vrijwilligerswerk, hebben we getracht een deel weer te geven van wat er na het kader operationeel ingevuld moet worden. Zoals gezegd het belangrijkste deel van de regie voeren ook over het operationele deel van de activiteiten, zoals in de inleiding van de Kadernota wordt gesteld. Onze weergave is beperkt. Wat wil je in goed drie pagina's. In werkelijkheid wordt het gecompliceerder. Voor een groot gedeelte ligt daar de oorzaak dat

veranderingen zo moeilijk zijn. Tussen het schrijven van een nota en het voeren van slecht nieuws gesprekken zit een wereld van verschil. Het probleem in deze tijd is dat we have to bite the bullit. We zijn als Raad en college op elkaar aangewezen om er iets van te maken. Wanneer we dat doen, gaan er heel veel dingen soms bijna automatisch gebeuren want ook dat zit in operationele logica opgesloten..

Herman Troost & Jack Koehorst
VSP